

Cultivar Release

سالند، رقم جدید سویا برای کاشت در مناطق شمال استان خوزستان

Salend, A New Soybean Cultivar for North Regions of Khuzestan

پدیدآورندگان: غلامرضا قدرتی، ابوالقاسم خدابنده، محمد برزگری، احمد کلانتر احمدی و غفورزاده دباغ

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۱۲/۶ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۴/۲۹

بافت خاک مناسب، آب کافی و شرایط اقلیمی مناسب، شرایط مناسبی برای کشت‌های تابستانه را دارد. در حال حاضر سطح زیر کشت سویا در اراضی شمال استان خوزستان کمتر از پانصد هکتار است و از آنجایی که تناوب زراعی در اغلب اراضی به صورت کشت مداوم گندم-ذرت - گندم است، این امر باعث کاهش عملکرد نسبی در هر دو محصول گندم و ذرت شده و در بعضی مواقع شیوع بیماری‌ها و طغیان علف‌های هرز را نیز به دنبال داشته است. بنابراین استفاده از گیاه سویا در این اراضی به عنوان یک کشت تابستانه در تناوب با گندم و ذرت می‌تواند مفید واقع شود.

لاین L.14 حاصل تلاقی بین رقم Safiabad به عنوان والد مادری و رقم Douglas به عنوان والد پدری است. از سال ۱۳۶۹ تا سال ۱۳۷۶ مراحل دورگ‌گیری، تولید تنوع ژنتیکی و استخراج لاین خالص با استفاده از

روغن و دانه‌های روغنی یکی از اقلام عمده وارداتی کشور ایران هستند. بنا بر آمار و گزارش‌های اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان روغن نباتی ایران، بیش از ۸۵ درصد روغن مورد نیاز کشور به صورت روغن خام، دانه‌های روغنی و کنجاله از خارج وارد می‌شود که در این میان دانه روغنی سویا عمده‌ترین سهم را به خود اختصاص داده است. در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد سطح زیر کشت سویا در ایران در استان‌های شمالی کشور است و به دلیل تکمیل شدن ظرفیت مزارع قابل کشت، امکان افزایش سطح زیر کشت این گیاه در مناطق مذکور وجود ندارد. لذا به دلیل نیاز کشور به روغن و لزوم کاهش وابستگی آن به این کالا، سیاست وزارت جهاد کشاورزی بر یافتن مناطق جدید و توسعه کشت سویا در مناطق دیگر نظیر دشت خوزستان معطوف شده است. نواحی شمال استان خوزستان با داشتن

لاین L.14 با متوسط عملکرد دانه ۳۹۷۷ کیلوگرم در هکتار با افزایش ۳۳ درصدی به طور کاملاً محسوسی نسبت به رقم شاهد (سیمس) با متوسط عملکرد دانه ۲۹۷۹ کیلوگرم در هکتار برتری داشت و در حدود چهارده روز نیز زودرس تر بود (جدول ۱).

روش شجره‌ای در مرکز تحقیقات کشاورزی صفی آباد انجام شد و در سال ۱۳۷۷ چهارده لاین خالص پس از یک آزمایش مقدماتی عملکرد در مقایسه با شاهد منطقه (رقم Semmes) انتخاب شدند. در نتایج حاصل از یک ارزیابی دو ساله (۱۳۷۸ و ۱۳۷۹)،

جدول ۱- مقایسه میانگین عملکرد دانه و برخی از خصوصیات زراعی لاین L.14 سویا (رقم سالند) در مقایسه با رقم سیمس در سال‌های ۱۳۷۸ و ۱۳۷۹

Table 1. Comparison of seed yield and some agronomic traits of soybean new line (Salend) with Semmes cultivar in 1999 and 2000

لاین / رقم	عملکرد دانه	وزن ۱۰۰ دانه	روز تا رسیدن	ارتفاع بوته
Line/Cultivar	Seed yield (kg ha ⁻¹)	100 seed weight (g)	Days to maturity	Plant height (cm)
L.14 (Salend)	3977	14.79	125	71
Semmes (check)	2797	13.41	139	56

این آزمایش ضمن داشتن ۲۲ درصد برتری در تولید دانه دوازده روز نیز زودرس تر از رقم شاهد (سیمس) بود.

با توجه به این که کشت سویا در شمال استان خوزستان به صورت محدود انجام می‌شود، تاکنون بیماری قابل توجهی روی آن گزارش نشده است.

پیشنهاد نام گذاری لاین جدید با نام سالند در بیست و چهارمین جلسه کمیته ملی معرفی رقم در سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۵ مورد موافقت قرار گرفت و با نامه شماره ۶۲۰۷۳/۲۰۰ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۵ به موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر اعلام شد.

نتایج آزمایش‌های به زراعی انجام شده در سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ نشان داد که لاین L.14 با توجه به ویژگی نسبتاً زودرسی می‌تواند در تاریخ کشت‌های نیمه اول تیر ماه، به عنوان کشت دوم در تناوب منطقه، حضور داشته باشد و در این نوع کشت عملکردی تا ۳۹۰۰ کیلوگرم در هکتار تولید کند. در سال ۱۳۸۱، لاین L.14 در نیمه اول تیر ماه به همراه شاهد رقم سیمس در قالب یک طرح تحقیقی ترویجی در دو منطقه شوش و دزفول مورد ارزیابی قرار گرفت. در دزفول عملکرد دانه این لاین و رقم سیمس به ترتیب ۲۳۳۵ و ۱۸۵۶ کیلوگرم در هکتار و در منطقه شوش به ترتیب ۲۴۰۰ و ۱۶۵۰ کیلوگرم در هکتار بود. لاین L.14 در

آدرس: بخش تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، مرکز تحقیقات کشاورزی صفی آباد، صندوق پستی ۳۳۳، دزفول.